

Газет 2001-йисан
ноябрдилай акъатзава

Эренлардин СЕС

РД - дин Докъузпара райондин общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета Докузпаринского района РД.

№26 (800) 28-Июнь, арбс, 2017-йис. Почтамтдай зур йисан кьимет - 226 манат

Россиядин жегьилрин йикъаз талукъ яз «Докъузпара район» муниципальный тешкилатдин Кьил К.С. Абасован Тебрик

Гьурметлу чи райондин хуьрерин жегьилар! За Квез Вироссиядин сергьятра аваз, 1993- йисалай чи уьлкведа кьейздавай Россиядин жегьилрин йикъан сувар мубаракзава. Гьакьикъатдани, кье чи обществада кьиле физвай дегишвилера, лайихлу крада жегьилрин роль члехиди ва кар алайди я. Абуру менфятлу крад кьилиз акъудун патал жуьреба-жуьре форумра, симпозиумра иштиракзава, спортдин рекьяй агалкьунар къазанмишзава.

Жегьилвал- им чи общество щийи кьуватрихь тупламишзавай замин я. Алай вахтунда наркоманиядин, терроризмдин аксина женг гегьеншарзава. Сагьлам жегьилри, дуьз рекьел алай ватанперес рухвайри гележегда чи Ватандин кьудратлувал хуьниз таъсирда. Къуй Квехъ виридахь чанарин сагьламвилер, гьиле къазвай крада еке агалкьунар хуьрай! Къун Россиядин пакад йикъан баркаллу тарих ва экуь гележег я!

27-июнь - Россиядин жегьилрин Югъ

Россиядин Федерациядин сифте Президент Б.Н. Ельцина 1993-йисуз «Россиядин жегьилрин Югъ» кьиле тухунин рекьяй фарман акъудна. Суварин и юкьуз шегьерин, областрин дережада аваз жуьреба-жуьре концетар гузва, спортдин мярекатар кьиле тухузва. Гьакьикъатдани, кье жегьилри чи

обществада тимил хийирлу крад кьиле тухузвач, абуру жуьреба-жуьре форумра иштиракзава, чпин кьатунрин майлар майдандиз акъудзава, гьакьикъатдиз кьуллугъзава. Гьурметлу чи райондин вири хуьрерин жегьилар! Заз куь яшдихь галаз алакьалу сувар мубарракиз кланзава. Къуй

Квехъ чанарин сагьламвал, гьиле къазвай крада еке агалкьунар хуьрай. Къун чи обществодин жанлу кьуват я!

А. Агъаширинов, Докъузпара райондин спортдин, жегьилрин сиясатдин ва туризмдин рекьяй отделдин начальник.

Вичи тешкилай гьукуматдин - Имаматдин кьиле...

(Имам Шамиль дидедиз хьайидалай инихъ 220 йис тамам хьунихъ галаз алакьалу яз)

Дагъустанда ва вири дуьньяда машгур сердер, халкьдин аслу туширвал патал женгчи хьайи, Аллагдадин терефдар, имам Шамилан гьакьиндай кьени тарихда дуьз ва гьакьикьни чкадал эцигнавай инсандин кIалуб аквазвач. Жуьреба-жуьре вахтарин, тайин хьайи сиясатрин кьулара адан, Худадин патай тав алай суьрет яратмишна куьтгьиз хьанвач. Дуьндиз машгур шаир Расул Гьамзатова кьейд авурвал, имам Шамиль сад ава, Куьн Расулар шумуд ава? Им лагдай чIал тир хьи, сада Р. Гьамзатовавай хабар кьуна: «Куьне Шамилакай кьве жуьреда кхьизва. Сана (са шиирда) ам «туьркедин - гьилибан, дасмалчи», муькуьда – «Дагъустандин кьегьал я!» - лугьузва. ГьикI кьатIун лазим я? Расула рикIе тIал аваз хиве кьуна ва жавабдин шиир кхьин хьувуна. Ана шаирди хиве кьазва: «Эхь, девиррин сиясатрин истемишунар себеб яз за имам Шамиль кьве чин алай инсандин кIалубра туна, адан руьгьдин тавар, рангар дегишна. Заз Аллагдади багьишрай! Шамиль ахьтинди тушир. Расул Гьамзатова вичи кхьенвай шиирда, имам Шамилан тIварунихъай лугьузва: «Цикьвед хер зал женгера хьана, цIупуд лагдай хер на авуна зал, некIеш. Инал, некIеш – «молокосос» (Ш. Ш.). Гьакьикьатда, имам Шамиль вуж тир? Ша килигин:

Имам Шамиль тахминан 1212 (1797)- йисуз Гимри хуьре дидедиз хьана. Акьулдиз ва зигьиндиз кьабил ругулди, гьеле вичин 14 йис тамам хьайила, мусурманвилини илимрай, Дагъустандин алимривай еке ва дерин чирвилер кьачуна.

1834- йисуз ам Дагъустандин пуд лагдай имамвилини дережадиз кьабул хьана. Адалай вилик хьайи

кьве имам: Гази-Магомед ва Гьамзатбег мусибатдин гьалара кьенай. И пуд имамдини Вичи Ярагдайлай тир Мегьамед – Эфендидивай, адан медресада тарсар ва илим кьуна. Ярагдай Мегьамеда вичин вахтара ширванви Хас-Мегьамедавай, куьрдемирдин шейх Исмаил – Эфендидивай тарикьат илим чирна. Чехи муаллимдин суктайри Гимри хуьруьз хтана, шариатдин ва тарикьатдин тарсар гуз хьана. Абурун жергеяр кьвердавай ацIузвай, абуру чкадин агьалийрин фикирар шариатдин кьайдаяр хуьнал желбзавай. Дагьлух хуьрера а вахтуналди инсанрин кьисметар жуьреба-жуьре тахсиркарвилериз килигна, эл-адетдин кьайдада кьиле тухузвайтIа, Шамила цIийи кьайдаяр тестиьарна. Ада аскервилини буржи алайбур тайинарна; командайрин дестеяр

арадал гьана, абурун жергеяр десятникар, сотникар, тысячника тешкилна; Гьахьлу кьазиятар арадал гьана. Судрин крар набри ва кадийри кьиле тухудайвал авуна. Гзаф муракаб месэлаяр арадал атайла, абур гьаялиз четин хьайила, Шамила кьилдин хуьрерин агьалияр кьилди, вичи кьабулиз хьана (ислен ва хемис йикьара). Яргьал йисара дагьвийрин арада тестиь хьанвай ханарин кьайдаяр арадай акьудна. Гила инсанри гьакимрин вилик бармак хIунна ва гуьзетиз акьвазиз дурум гузмачир. Гьейридан кIвализ, иесидин ихтияр, гуьгьуьллувал авачиз, гьахьиз тазвачир. Вичин вилайат Шамила 32 наибстводиз пайнавай. Кьуллугьдал алайбурун дережайриз килигна, абурун кьилихъ жуьреба-жуьре рангарин парчайрин сирихар кутIунзавай. Женгера иштиракна, тафаватлу хьайи кьегьалар патал гимишдикай ва кьизилдикай гьазурнавай пишкешдин знакар (лишанар) гузвай. Абурун, адет яз, кхьинарни алай. Месела, «Кьегьалди судуррикай фикирдач», «Кьецилдаказ тур кьуна, викIегьвал алакьзавайдаз» ва масабур. Адахь вичин девлетрин кIат (казначействони) авай. Аниз кьезвай гелир мусурманрин закатрикай ва маса кьазанжийрикай ибарат тир. Кьушундин кьадар 60 агьзур касдив агакьнавай. Дяведиз гьазурлухвилини суьрсетдикай рахайтIа, барут гьазурдай минбарханаяр авай. Кьуркьушум ва ракь кьит тиртIани, абур Урусатдин шегьеррай гьизвай. Урус кьуллугьдикай кьил кхудна катнавай

300 кас Шамилан ихтибарчивилин дестейрин жергейра авай. Са бязи къелеяр кърла, магълуб хъайи урусри тур пушкаяр ва маса яракъар амукъзавай. Гъа икI имам Шамила урусрин аксина тамам 25 йисуз дяве кърмишна. Гъикъван телефвилер хъанатIани, адан рубгъди рей тагуз хъана. Вафалу дустарин жергеяр къери жезвай. Халкъдин яшайиш каша гъатнавай, дяве акъвазарунин патахъай меслятчийрин жергеяр къалин тир. Гъа ихътин гъалара, 1859- йисуз

генерал-фельдмаршал, князь Бярятинскийди Дагъустан элкъурна вичин Яракълу къуватрин гъалкъада туна, Гуниб къуна ва имам Шамиль есирна. Ахпа ам гъурметлу инсанрин десте галаз Калуга шегъердиз куъарна. Шамилан эхиримжи эрзиман Меккедиз зиярат хъувун тир. Паклу ва баркаллу Мединада ам куътягъ хъана ва Пайгъамбардин, салам ва хийир-дуъа хъурай адаз, асгъабар кучуднавай сурада фаракъат я. Чехи имамдин

уьмуьрдин ва къисметдин рехъ 1871- йисан 4- февралдиз агал хъана. Пайгъамбардин асгъабар ва хизанар кучуднавай сураиз (Джаннат аль-Бакияни лугъузва.-Ш.Ш.) абур Медина шегъерда ава.

Гъасан-Эфенди Алкъадарвидин «Ассари-Дагъустан» ктабдин чинрай делилар къачуна и материал чапдиз гъазурайди Шагъбала Шагъбалаев я.

Дагъустандин баркаллу хва

(Д.А. Коркмасован 140 йисаз талукъ яз)

Д ж е л л а л - Э д - Д и н Асельдерович Коркмасован уьмуьр ва крар революциядин гъерекатрихъ, Дагъустанда советрин гъукум мягъкемарунихъ, тарихдин лап муракаб шартIара экономика вилик тухунихъ галаз алакълу я. Вири хъсан кIвалахриз килигна, ам «халкъдин душман» яз репрессийрин цIайрикни акатна. 1956-йисуз адан экуь тIва рIцелай леке алудна, ам тахсир квачирбурун майдандиз ахкъудна. Вичин уьмуьрдин пудкъад йисакай, 40 йис Д. Коркмасова чи республикадин просвещение, меденият, гъукуматдин къуллугъ арадал гъуниз ва вилик тухуниз серфна.

Д ж е л л а л - Э д - Д и н Асельдерович Коркмасов 1877-йисуз Темир-Хан-Шура округдин Кумторкала хуьре диледиз хъана. Ам гъурметлу ва ирс авай узденрин тухумдикай тир. Дагъустандани абурун тIвар вине авай. Джелал-Эд-Дина Темир-Хан-Шурадин реальный училищеда кIелиз эгечIна, ахпа ада кIелун Ставрополдин гимназиядин классический отделениеда давамарна. Жуьреба-жуьре йисара ина У. Буйнакскийди, С. Габиева, Б. Шеболдаева, М. Хизроева, Б. Далгата ва масабуру чирвилер къачунай. Гимназиядикай Д. Коркмасоваз уьмуьрдин мектеб хъана. Ина ам урусрин ва дуьньядин класскрин яратмишунрихъ галаз

таниш хъана. Къилин дикъет ада тарихдин, философиядин, предметриз къецепатан чIалар чирунин кардиз гузвай.

1897-йисуз гимназия акъалтIарай Д. Коркмасова Москвадин университетдин тIебии факультетда кIелна, ахпа ам Франциядиз, Париждиз фена. Д. Коркмасов Сарбондин Университетдиз гъахъзава. Ина Джемал-Эд-Дина тIебиатдин къанунар чируниз, общество вилик тухудай къайдайрин къетIенвилериз еке фикир гузва. И рекъе адан сиясатдин лигимлувални арадал къевезва. Ирид йисуз Парижда хъайи Д. Коркмасов Дагъустандиз хкъевезва. Адан ватан инкъилабдин гъерекатди

къунвай. Джемал-Эд-Дина хайи республикада «Лежберрин центр» тешкилзава. Дж. Коркмасова Махач Дахадаевахъ галаз санал Темир-Хан-Шурада, Дагъустандин къакъан хуьрера митингрис къарагънавай лежберривай чилин налогар тагун, девлетлуйрин викиникай хкъечIун истемипшзава. Абуру «Гапурар хIци ая» -эвер гун чукIурзавай. ГъакIни абуру гъарна чкIанвай инкъилабдин дестеяр сад авун патал РСДРП-дин Областной Комитет арадал гъизва. Инкъилабчийрин геле къекъевезва: П. Ковалев, М. Дахадаев, Д. Коркмасов Темир-Хан Шурадин дустагъда къазва.

1906- йисан мартдиз чкадин агъалийри Д. Коркмасов дустагъдай азадиз туна, ам Россиядин Империядин садлагъай Государственный Думадин сечкичивиле (выборщиквиле) къабул хъана. ИкIятIани халкъдин векилди, урус Гъукуматди Кавказдин халкъарин аксина тухузвай сиясат русвагъна, полициядин Департаментди Д. Коркмасов Карелиядин Республикадиз (Олонецкий Губерниядиз) суьргуьнзава. Ахпа адаз Россиядин Империядиз хкъедай рехъ агалзава.

1907- йисан февралдиз Д. Коркмасов мад Парижда жезва. Ина ам френгрин социалистар тир Жюль Гедомахъ, Жан Жоресахъ, Анатолий Франсахъ галаз таниш ва туьркин социалистрихъ галаз мукъва жезва. 1908- йисуз Турцияда кьиле фейи инкьилабдин вакъийрихъ галаз алакьалу яз, Д. Коркмасов туьркин инкьилабчийрихъ галаз Константинопольдиз (Стамбулдиз) хквезва ва ана социалистический партиядин член жезва. Гьа и вахтунилай Джемал-Эд-Динан инкьилабдин тешкилатчивилин алакьунар ва ерияр кьуватда гьатзава.

1917- йисуз Д. Коркмасова М. Дахадаевахъ, М. Хизроевахъ, А. Зулфийкаровахъ ва С. Габиевахъ галаз санал Темир-Хан-Шурада социалистический кьватгал тешкилна. 1917- йисан 5- августдиз Д. Коркмасовакай Вахтуналди тир Областной Исполкомдин председатель, ахпа 1918- йисан апрелдилай ам Горно-Революционный Комитетдин кьиле жезва.

1921- йисан 11- октябрдиз Джемал-Эд-Дина Пятигорскда кьиле фейи Дагьлух халкьарин

кьвед лагьай съезда РСФСР-дин декретар кьабулдайла, иштиракна ва ада съезддин кьвалах тебрикна.

1918- йисан 19-апрелдиз Д. Коркмасов Дагьустан областдин Горно-Революционный комитетдин кьиле, ахпа гьа и йисан июндиз ам Дагьустан областдин исполнительный Комитетдин ва гьа са вахтунда Темир-Хан-Шурадин Советдин председатель яз хьана. 1918- йисан сентябрдиз Д. Коркмасован регьбервилек кваз Антантадин кьаюмвилек квай Бичерахован, ахпа Деникинан кьушунар тергна. 1920- йисуз Д. Коркмасован лайихлувилер Боевой Красный Знамя ордендалди кьейдна. Кеферпатав Кавказдин ва Дагьустандин оборонадин чкадал Дагьревком –кьилин властдин тешкилат жезва. Д. Коркмасован лайихлувилер мадни адакай ибарат я хьи, ада чьехи дипломатди хьиз, са кьал-кьижни галачиз 1920- йисуз Дагьустан областдик Хасавюртдин округ кухтуна. 1920- йисан 13-ноябрдиз Дагьустандин автономия тешкилул патал Дагьустандин халкьарин Чрезвычайный съезддиз эвер гана. 1921- йисан 20- январдиз ВЦИК –дин Президиумди, сергьятрин месэляяр гьялна, ДАССР

тешкилдай Декрет кьхьена. Сиясатдин рекьай еке лайихлувилер ва агалкьунар авай Д. Коркмасов РСФСР-дин Гьукуматдин членвиле хкьзава.

1921- йисан 12- февралдиз Д. Коркмасов кьиле авай Дагьустандин делегация В.И. Ленина Москвада, Кремлда кьабулзава. Октябрдин революциядин тьварунихъ галай кьанал тухунин карни Д. Коркмасова гьиле кьуна. 58 километрдин яргьивал авай ам вири перни кацадин куьмекдалди эгьуйна, акьалтПарна. ИКГ, 1921- йисуз Дагьустан РСФСР -дин кьватгалдик квай республикайрикай сифте яз, Трудовой Красный Знамя ордендиз лайихлу хьана. 1921- йисуз Виридагьустандин сад лагьай Учредительный съезд кьиле фена. Съезддин председатель Д. Коркмасова Дагьустандин регьбер яз, вичи кьиле тухванвай кьвалахрин гьахь-гьисаб авуна, еке доклад кьелна. 1937- йисан 27- сентябрдиз и баркаллу хва, са тахсирни квачиз реперессиядин царик акатна, ам гуьллеламишна кьена.

Шагьбала ШАГЬБАЛАЕВ

Сарар ери аваз сагьарзава

(Интервью)

И мукьвара зун чи райондин ЦРБ-дин врач стоматолог Рашидова Тамил Рафиковнадихъ галаз гуьруьшмиш хьана. Газет кьелзавайбурун фикирдиз гьизва: Рашидова Тамил Рафиковнади 2016- йисалай чи ЦРБ-дин стоматологиядин кабинетда врач стоматолог яз кьвалахзава. Т. Рашидовади 2007-2012-йисара Дагьустандин гьукуматдин медицинадин академия акьалтПарна. 2013-йисуз Ростов шегьердин гьукуматдин медицинадин университетдин интернатурада вичин пешекарвилдин чирвилер ва тежриба хкажна. Ана ада кьве йисан кьене Ростов шегьердин хьуси стоматологиядин кабинетда, ахпа

хтана Дагьустан Республикадин, Махачкьаллада кардик квай аялрин стоматологиядин поликлиникада кьвалахна.

-Куь фикирдалди стоматологияди чи уьмуьрда гьихьтин чка кьазва?

- Гь а кь и кь а т д а н н и , стоматология- медединадин важиблу ва кар алай хел я. Эгер инсандин сарар сагьлам ятла, адан бедендин вири органри кардик кваз чпин везифаяр кьиле тухуз жеда. Алай вахтунда стоматологиядин кабинетдиз (алай йисан майдилай) цийи стоматологиядин, алай девирдин установка- тадаракар хканва. Чахь кьвалахда герек тир вири жуьредин тадаракар ва

инструментар ава. Чна сарар сагьарзавай инсанрин яшар пуд йисалай эгечина, кьилихьди я.

- Куь кьвалахдин дережа гьихьтинди я? Куьне халкьдиз гьикь кьуллугьзава?

- Кьейд авун лазим я хьи, Россиядин медицина гьелелиг пулсуз сагьардайди я, гьавилий чна азарлу яз кьвезвайдавай медединадин полис ва карточка тлалабзава. Эгер чпин сарарин гьалар четин гьалда авай аялар хьайитла, чна абур ортодонтин патав рекье твазва. А пешекарди сарар чьурукла экьечина еримишзавай аялриз талукь серенжемар

къабулзава.

- Сарар сагъламбур хьун патал гьихьтин шартларал амална кланда?

- Пуд йис тамам хьайи аял диде-бубади чпин гуьзчивилик кутун лазим я. Адаз сарар чуьхуьдай къайдаяр чирна кланда. Ишлемишзавай гзаф къадардин ширинлухрилай гьил къачувун чарасуз я. ИкI хьайила, сагълам сарари чпикай къалабулук кутаз тадач. Абуру мешреблу яз чпин хуьрек ва недай затлар цурурунин кIвалах къайдадик кваз къилиз акьудда, амма, гьайиф хьи, гьакьикъатди къалурзава: чи дередин аялрин сарарин сагъламвилин гьал, гьеле гьвечли вахтарилай эгечна, гьамиша къалабулук кутазвайди я. Амма икI ятлани, чна чалай алакъдай куьмекар вири рекьерай гузва.

- Куьне пулдин куьмекдалди сарар сагьарзавани?

- Ачухдиз лугьуз жеда, ваь! И рекьий чи уьлкведа къилдин платный поликлиникаяр кардик ква. Чна ийизвай истемишун: азарлудан

гьилик медицинский страховой полис ва карточка хьун я.

Вадим АГЪАМУРАДОВ

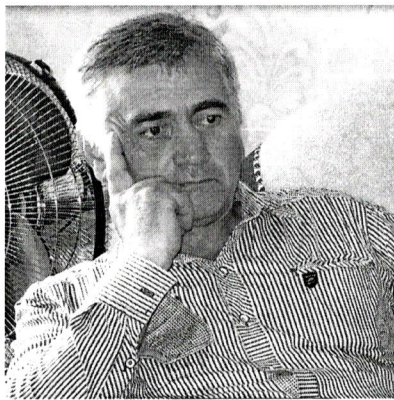
Руьгьдин ем...

Алай девирдин лезги шииратда гел-хенви Сейфудин Тегьмезбегович Шагьпазова лайихлу чка къунва. Фадлай таниш кас хьуниз килигна, за адахь галаз эдебиятдиз талукь ихтилат къиле тухун къетна.

- Сейфудин Тегьмезбегович, вун шииратдал мусалай машгьул я?

Рикеллама, 6-классда авайла, чаз лезги эдебиятдин муаллимди са шиир ва я куьруь гьикая туькуьрунин кIвалин кIвалах ганай. За къуд бендиникай ибарат шиир кхьена. Муаллимди тарифунал вил алай зи. Амма гьакьикъат масад хьана... Заз амуькайдни а чар вахчун ва къвечлиларна, ктабдин юкъва хтун хьана.

Заз кIвалин вилик ацукьнавай баде акуна. Ктабар гьаятдин шлал эцигна, зун бадедин къвалав ацукьна. КIвалаяй инал атай имидин руша, зи ктабар къачуна, тIуб экьуриз башламишна. Адаз анай шиир кхьенвай чар жагьана. Чкадал эхциг лагьай зи ван атанач адаз. Шиир бадедиз клелиз эгечна ам. Алхишар авурдалай къулухь заз бадеди жибиндай акьудна къве “Каракум”

къенфет гана. Им зи уьмуьрда сад лагьай гонорар тир. И макъамда фикирдиз атай къве цлар за ван алаз винел акьудна:

*Муаллимди къимет гана,
Бадеди къве къенфет гана.*

- Ви фикирдиз шиирдин цларар гьихьтин дуьшуьшра къвезва?

Къелемни чар къуна, шиир кхьиди лагьана ацукьзавач зун. Кхьиди гьевес хьана кланда ва гьа гьевесдин лепедаллаз теснифдайвал. Шиирдин цларар чарчел авахьун патал, риклиз къвезвай шад ва я пашман тир жуьреба-жуьре

гьиссери рум гана кланда. Алай вахтунда лезгийрихь кхьидибур гзаф хьанва. Шаирарни ава, шаирар яз гьисабзавайбурни. Еридиз фикир тагуз, ктабарни кламай къван акьудзава. Бес пешекар редакторар, рецензентар гьинва? Бязи жегьил авторрин рикелл художественный жигьетдай чIагурунар, рангар ягьунар къвезвач. Кьуру цларар арадал гьизва. Са жуьредин темаяр, образар тикрар хьийизва. Гатфарикай, билбилдикай, кланидакай... тикрарунар давамарзава.

- Яратмишунри ви уьмуьрда вуч чка къазва?

Зи уьмуьрда яратмишунри къетлен чка къазва. Эгер заз яратмишдай са кIус пай ганвачиртIа, зи гьиссерин къисмет гьихьтинди же-дай? Абур баятлухдиз хьфидай. Шиират зун па-тал руьгьдин ем, заз мекьи макъамда ракъинин нур, кефсуз хьайила, зун сагьардай дарман, зегьем чIавуз назик шагьвар, къайи стIалрин чешме,

туьнт хъайила сабур гудай насигъатчи, пис-хъсан, ийир-тийир чирдай тербиячини я.

- Ви къелемдикай “Кланда заз зул” твар алай ктаб хкатнава. Мубаракрай! Адакай суьгъбетнайга кландай...

Ам зи яратмишунрин сад лагъай кватал я. Ана ватандикай, муьгъуббатдикай, халкъдин тлал-квалдикай теснифнавай эсерар гъатнава. Кваталдиз ганвай

тварцин патахъай лагъайга, зул хуьруьн чкада, хуьтгелай гъазурвал акуна, гатфариз гатГунзавай квалахрин нетижаяр къазвай вахт я. Зулуз ина берекаг квалихъди ахмиш жада. Гъар са майва булвилелди, целера ниси-шур, къечера чтем, пайдахар хъиз, шагъвардал къугъвазвай къахар... жада.

- Гъикаятдал машгъул яни?

Гъелелиг ваь, амма кхьинин ниятар ава. Иншаллагъ, гележег

велик ква...

- РикI алай лезги шаир ва я писатель вуж я?

Заз чпин яратмишунар бегенмиш тир шаирар гзаф ава, амма рикI алай шаир, тажуб жадай кар туш, Етим Эмин я. Адан жавагъирар хъаначиртга, зун шииратдал къару тахъунни мумкин тир...

Куругъли КИЕЛЕТВИ

Курскдин гьалкъадин ягъунар

(Июль-август (1943-й) советрин къушунри немсерин фашистар Курскдин гьалкъада кукIварай Югъ я)

73 йис идалай велик, 1943-йисан гатуз, гитлерчийрин къилевайбуру цийи гъужум авун къарардиз къачуна. Европада гъеле 2- фронт ачухнавачир. Игъакъикъат фикирда къуна фашистри 232 дивизия кардик кутунвай. Ягъунрин хуьтлуьн кампания куьтягъ хъайидалай гуьгъуьниз (1942-1943- йисарин) фронтдин къилинцар РагъкъечIдай патахъай Белградидлай эгечIна Кеферпатахъди Рыльск- Севск шегъеррихъ элкъвена. Курск- Орел шегъеррин ракъун рекъер кар алай стратегиядин майданар тир. 170 километрдин гегъеншвал авай и чкадал «Курскдин гьалкъа» твар акъалтна. Душмандин мурад Орелдин ва Белграддинни Харьковдин къуш квай бендергагъдай (плацдарм) элкъурна, Курск гьалкъада туна, советрин къушунар кукIварун тир.

Эгер и дуьшуьшда агалкъунар къазанмишиз хъайитга, фашистрин эрзиман РагъакIдай патахъ гъужум гегъеншарун яз гъисабиз жадай. И фронтдиз душмандин 50 дивизия, гъа гъисабдай 20 танкаринбур ахъайна. Советрин Яракълу къушунрин командованиеди немсерин фашистрин къанлу къастар вахтунда къатIана, абурун аксина акъваздай къуватар тешкилна.

И вахтунда цийи жуьредин яракъарни кардик акатнавай. Артиллерияди (тупарин къушунри) 1943- йисан 5- июлдиз душмандин къушунриз чил- цав дарна. 203- стрелковый полкунин аскерри фашистрин 16 гъужумдин велик пад къуна, душмандин 250 танк тергна. Фашистри цийи къуватар кардик кутазвай, ягъунрин майданрал, къажгъандал хъиз звал алай, Прохоровкадин районда къиле фейи ягъунар (танкарин акъунар) къвед

лагъай дуьньядин дяведа лап къизгъинбурукай сад хъана. Къве терефдай и къизгъин савашда 1600 танкунин иштиракзавай. Чилин къушунриз, яхдин къуватриз советрин гъавадин пагъливанри куьмек гузвай.

Курскдин ягъунра лейтенант А. Горовеца са сеферда цавуз экъечIайла, фашистрин 9 самолет яна гадарна. Ихътин игитвал къалурай летчик мад дуьньяда малум туш. Советрин Союздин Игит лагъай тварциз лайихлу хъайи ам аэродромдал ахцукъайла, телеф хъана. Къейд тавуна жадач, Курскдин ягъунра чи къушунриз СССР-дин территорияда кардик квай “Нормандия” – авиаэскадрильядини еке куьмекар гана. И къизгъин женгера, пуд

юкьуз, чи аскерри душмандин 30 агъзур аскер ва офицер, 539 танк, 649 самолет тергна.

Маршал Г. Жукова ва генералар тир Г. Васильевскийди ва Н. Ватутина регьбервалгузвай Центральний, Воронеждин фронтрин кьушунри ва 12-РагъэкъечӀдай патан фронтдин командующий В. Соколовскийди, Брянский фронтдин кылевайди тир, генерал М. Попова Орелдин бендергагда кьалурай игитвилер чи тарихда кьизилдин гьарфаралди кхьенва.

23-августдиз Советрин аскерри Орел ва Белгород шегьарар душмандикай азадна. Фашистрин кьушунар Курскдин гьалкьада терг авуни Яру Армиядик гьалибвилерихь кам кьачудай жанлу рубьгь кутуна.

Шагьбала ШАГЬБАЛАЕВ

Всемирный день охраны труда

1. В апреле обследованы состояния условия охраны, гигиены труда зам. главы администрации Исмаилова С.В., ГКУ РД ЦЗН Мамурзаев Н.М., УСЗН Даштемиров К.М. ДЮСШ с. Ново-Каракуре Крымова С.К. зам. главврача по хоз. части ЦРБ Сулейманов М. Ш. и специалистами по охране труда организаций и учреждений района.

2. 27 апреля отметили Всемирным днем охраны труда с проведением:

а) семинара со специалистами по охране труда организаций учреждений района. В семинаре приняли участие зам. главы администрации и спец. по охране труда.

б) круглого стола «Оптимизация сбора и использование данных по охране труда» где принимали участие руководители и специалисты по охране труда организаций и учреждений района.

Вела «круглый стол» зам. главы Исмаилова С.В.

Участниками круглого стола было отмечено, что основной акцент мероприятия должен быть направлен на профилактическую и упреждающую работу в виде формирования у работников и работодателей достижения целей улучшения условий и охраны труда, тем самым обратить внимание к проведению оптимизации сбора и использования данных по охране труда. По выявленным нарушениям в ходе обследований состояний условий и охраны труда были заслушаны руководители: ЖХК, ЦРБ, ЦЗН, УСЗН, ДЮСШ и специалистов по охране труда.

В своем выступлении зам. главы администрации Исмаилова С.В. отметили о недопустимости подобных нарушений, указаны сроки и их устранения.

Информация о проведении всемирного Дня охраны труда от 27. 04 2017г. опубликована статья в районной газете «Голос Эренлара».

Директор ГКУ РД «ЦЗН в МО «Докузпаринский район»: Шихмуратов Р.Н.

РЕСПУБЛИКА ДАГЕСТАН МУНИЦИПАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ ДОКУЗПАРИНСКОГО РАЙОНА

«23» 06. 2017 г.

Индекс: 368753 Республика Дагестан, Докузпаринский район, село НОВО-КАРАКЮРЕ

СОБРАНИЕ ДЕПУТАТОВ АДМИНИСТРАЦИИ СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ «СЕЛО НОВО-КАРАКЮРЕ»

РЕШЕНИЕ

«Об объявлении конкурса на отбору кандидатур на должность Главы муниципального образования «село Новокаракуре»

В соответствии с Федеральным законом от 06.10.2003 г. №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», Уставом

муниципального образования «село Ново-Каракуре», Решением Собрании депутатов муниципального образования «село Ново-Каракуре» от 01.06.2017 г. №_ «Об утверждении Положения о порядке проведения конкурса по отбору

кандидатур на должность главы сельского поселения «село Ново-Каракуре» Докузпаринского района, Собрание депутатов сельского поселения.

РЕШИЛО:

1. Объявить конкурс по отбору кандидатур на должность Главы муниципального образования «село Ново- Каракуре» (далее - конкурс).

2. Провести второй этап

конкурса 13.07.2017г. по адресу: Россия, Республика Дагестан. Докузпаринский район, село Ново-каракуре, здание администрации муниципального образования «село Ново-Каракуре».

3. Провести конкурс по условиям,

предусмотренным в главе 4 Решения Собрании депутатов муниципального образования «село Ново-Каракуре» от

01.06.2017 г. № 5 «Об утверждении Положения о порядке проведения конкурса по отбору кандидатур на должность главы сельского поселения «село Ново-Каракюре» Докузпаринского района.

4. Установить, что прием документов подлежащих представлению в конкурсную комиссию осуществляется с 27.06.2017 г. по 17.07.2017 г., понедельник-пятница с 09.00 ч. до 17.00 ч. по адресу: Россия, Республика Дагестан, Докузпаринский район, село Новое Каракюре, здание администрации муниципального образования «село Ново-Каракюре».

5. Назначить следующих членов конкурсной комиссии:

- Рамазанов Пирахмед Гюляевич, директор МКУ «Новокаракоринская СОШ»;

- Алискеров Имирджан Мирзежанович, заместитель начальника

по ФК и спорту МО «Докузпаринский район»

6. Председательствующему Собрания депутатов не позднее дня, следующего за днем принятия настоящего решения в письменной форме уведомить Главу муниципального образования «Докузпаринский район» об объявлении конкурса и начале формирования конкурсной комиссии.

7. Обнародовать настоящее решение и объявление о проведении конкурса до 23.06.2017 г. и разместить на официальном сайте муниципального образования «Докузпаринский район» в сети интернет.

8. Настоящее решение вступает в силу с момента подписания.

И.о. председателя Собрания депутатов с.Н-Каракюре:
Г. ПАРВАНАЕВ

К сведению инвалидов!

ГКУ РД ЦЗН в МО «Докузпаринский район» сообщает, что 23.06.2017 года и 29.06.2017 года в здании администрации района будут проводиться специализированные ярмарки вакансий для инвалидов. Всех желающих трудоспособных инвалидов, просим посетить ярмарку вакансий.

Директор ГКУ РД ЦЗН В МО «Докузпаринский район»: Шихмуратов Р.Н.

ГРАФИК

собраний (сходов) граждан с отчетами участковых уполномоченных полиции перед населением (коллективами предприятий, организаций и учреждений) о проделанной работе за 2017 год

№ у/иП от/и у/иП	Дата проведения	Время проведения	Место проведения	Председатель общественного совета (ОСН)	Олицетворяющий от руководства территориального органа МВД России	Отметка о проведении. Наличие протокола
1	2	3	4	5	6	7
Джафаров И.Н.	18.08.2017г.	10ч.00м.	с.Мискалдажа Докузпаринского района		Алиев В.Г.	
Кардашов Р.С.	19.08.2017г.	10ч.00м.	с.Каракюре Докузпаринского района		Алиев В.Г.	
Кардашов Р.С.	21.08.2017г.	10ч.00м.	с.Ново-Каракюре Докузпаринского района		Алиев В.Г.	
Сафербеков А.И.	22.08.2017г.	10ч.00м.	с.Усулчай Докузпаринского района		Алиев В.Г.	
Агаев А.Д.	23.08.2017г.	10ч.00м.	с.Калладжух Докузпаринского района		Алиев В.Г.	
Эседов З.Б.	24.08.2017г.	10ч.00м.	с.Микрах Докузпаринского района		Алиев В.Г.	
Эседов З.Б.	26.08.2017г.	10ч.00м.	с.Курули Докузпаринского района		Алиев В.Г.	

В. АЛИЕВ, Начальник ОУУП и ПДН МОМВД России «Ахтынский», майор полиции.

«ГОЛОС ЭРЕНЛАРА»

2001-йисан
ноябрдилай акъатзава

Тешиклайди:

Докузпара райондин
администрация,
Дагъустан Республика

Учредитель:

Администрация Докузпаринского
района, Республика Дагестан

Къилин редактор:

Э.А.ГЪАЖИБЕКОВ

Жавабдар секретарь:

А.Э. ЭМИРСУЛТАНОВ

Хуси корреспондентар:

Ш.О. ШАГЪБАЛАЕВ

К.Н.ФЕРЗАЛИЕВ

В.С.АГЪАМУРАДОВ

З.Э. МЕДЖИДОВА

Корректор:

Ш. ШАГЪБАЛАЕВ

Верстка авурди:

А.Э. ЭМИРСУЛТАНОВ

Чандиз вахкай вахт: 14:00

Чанзавай вахт - 17:00

Тираж 1200

Редакциядинни макъалайрин авторрин фикрар сад тахъун мужкин я. Макъалайрин дегишрип дувъзилин патахъай жаваб авторри чни гуда. Макъалайриз рецензия гузвач ва абур элкъвена вахкузвач. Мадни, чпин макъалайра дегишвилер тунал, къилер дегишарунал рази тушир мухбирривай чна абур редакциядиз ракъур тавун талабзава.

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Дагестан

Регистрационный номер ПИ №ТУ5 - 00256 от 14 июня 2013 г.

Редакциядин, издательстводин ва типографиядин адрес:

368750, Докузпара район, Усугъчай хуър,
тел.8 (8269) 22-345
e-mail:
gadzhibekov77@mail.ru
Наи сайт: www.erenlar.ru